1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-9337

РІК LXX. Ч. 184. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 27, 1963 No. 184. VOL. LXX.

ПАЛАТА СХВАЛИЛА ПРОЄКТ ЗМЕНШИТИ ПРИБУТКОВІ ПОДАТКИ

ДОЛЯ ЦЬОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ НЕПЕВНА В СЕНАТІ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 25-го вересня більшістю 271 — 155 прийняла законопроєкт про зменшення прибуткових податків, особистих і від корпорацій впродовж 1964 і 1965 років на суму $11 000 000 000. Особисті податки мають бути зменшені на 8.700 000 000, а від корпорацій на $2.300 000 000. Республіканці старалися додати до закону застереження про те, що податки можна буде зменшувати аж тоді, коли Президент заявить в своїх зверненнях в Конґресі, що не буде збільшувати бюджету в 1964 і 1965 роках. Але цю республіканську поправку відкинули більшістю 226 до 199. За прийняття проєкту про зменшення податків голосували 48 республіканців і 223 демократи а проти були 126 республіканці і 29 демократів. Згідно з цим законом мають бути зменшені прибуткові особисті податки тим способом, що вони становитимуть від 14 до 70 відсотків заробленої суми, залежно від висоти зарібку. Тепер найнижчі зароблені суми оподатковуються по 20%, а найвищі по 91%. Найбільші податкові ставки від корпорації тепер становлять 52%; вони будуть зменшені в 1964-му році до 50, а в 1965-му році до 48%. Треба ще додати, що в законопроєкті є і пункти про реформу податкової системи, які збільшать впливи федеральної скарбниці, бо загострять податкові приписи. Як виглядатиме поменшення податків, це видко з такого прикладу: подружжя з двома дітьми з прибутком $5 000 річно матиме зменшення податку на $77, а те саме подружжя з прибутком $7 500 — $144. Від $10 000 зменшення винесе — $202; від $20 000 — $535; від $50 000 — $2 207. Республіканці ставили поправку, що це зменшення податків мало б обов'язувати аж тоді, коли федеральні видатки в цьому фінансовому році, що закінчиться 30-го червня 1964, не будуть більші від $97 000 000 000, а в 1965-му році федеральні видатки не могли б переступити $98-000 000 000. Це значило б, що в цьому фінансовому році федеральні витрати мусіли б бути зменшені на один більйон долярів, а в 1965-му році на 2 більйони. Південні демократи мусять зарахувати на своє конто поразку, бо не всі вони голосували проти податкового закону, як цього від них вимагав їхній провідник конгресмен із Вірджінії Говард В. Смит. Але доля цього проєкту не є певна в Сенате, а дехто сумнівається чи Сенат взагалі зможе над ним рацювати, коли затягнеться обструкція в справі громадянських рав.

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ СЛІПИЙ ПРО ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР

Митрополит Йосиф Сліпий

(УПР, Рим). — Митрополит Кир Йосиф Сліпий виступив у п'ятницю 14-го вересня о год. 8 вечора в італійській телевізії з промовою про значення Східньої Церкви у Вселенських Соборах взагалі й в цьому Соборі зокрема. В такий спосіб мільйони італійців мали можливість побачити українського Митрополита, що втішається в цілому культурному світі, а особливо тут, в Італії, що є його тимчасовим осідком, глибокою пошаною й щирою прихильністю. Телевізія представила Митрополита у ватиканськім парку, де він, сидячи на лавці, виголошував своє слово. Під час промови око телевізора час від часу ширяло по інших місцях Риму, де Митрополит Йосиф відправляв Богослуження або висвячував нових українських священиків. Телевізійна передача справила на італійців дуже глибоке позитивне враження. Митрополит говорив італійською мовою. Нижче подаємо український переклад цієї промови.

***

У цій короткій розмові розкажу про історію й значення Східнього Християнства в різних Вселенських Соборах. У них Східня Церква діяла як підмет і як предмет. Як підмет вона брала участь у всіх рішеннях Соборів, в приготуванні соборових канонів та в шуканні засобів, щоб запевнити розвиток Церкви на майбутнє. Як предмет: про неї велися часто переговори в справі її з'єднання з Вселенською Церквою. Присутність Християнського Сходу на Вселенських Соборах мала завжди велике значення. У перших восьми Вселенських Соборах, що головним чином були твором Східньої Церкви, означено й оформлено найтрудніші й найосновніші догми-правди віри вселенської християнської науки: догму Пресвятої Трійці та цілу Христологію. Рішеннями цих Соборів Церква збереглась від єресей та сектярства. Вони також окреслили принцип єдности Церкви на майбутнє.

Одначе, потому прийшло нещасне роз'єднання: мовні різниці, що не дозволяли взаємно вияснити постаючі доктринальні різниці, ворогування між народами, поділ імперій і інші політичні події спричинили роздор у Церкві, знищили її єдність. Однак, рівночасно не забракло шляхетних зусиль, щоб відновити й зберегти єдність Старовинної Церкви, особливо в XI — XV століттях.

Пригадаємо тут таких великих і святих мужів, як александрійський патріярх Петро (проти Керулярія), патріярх Вехос, патріярх Бессаріон і митрополит Ізидор на Ліонськім та Фльорентійськім Вселенських Соборах, і багато інших, імена й зусилля яких нам відомі, й тих, про яких в історії не полишилось згадки.

І ми не повинні забувати, що київський митрополит Ізидор порадив Папі Євгенові IV, щоб він не йшов на Собор у Пізі й в Базилеї, де намагались обороняти блудне вчення про вищість Собору над Папою, а натомість розпочав переговори із Східньою Церквою. В такий спосіб знищено цю західню блудну науку, що була б ще полишилася десятки років у лоні Церкви. Так авторитет Католицької Церкви зміцнився, а Вселенський Собор, що розпочався у Феррарі (Італія) й продовжувався потім у Фльоренції, вияснив теологічні й дисциплінарні різниці між Сходом і Заходом, відновлюючи через деякий час єдність Христової Церкви під проводом видимого Пастиря — Папи. Фльорентійський Собор не зумів надати тривкости цьому з'єднанню, однак його рішення й

(Продовження на стор. 2-ій)

Папа Павло VI підтримує свою ролю, як наступника св. Петра

Рим. — Папа Павло VI, у короткій промові до кількох тисяч духовників і світських вірних у соборі св. Петра, заторкнув свою ролю, як голови Католицької Церкви та пригадав, що єпископи Риму, що стали очолювати цілу Церкву, були наступниками святого Петра,, якого Христос визнав за „скалу", на якій побудує Церкву Свою. Промову Папи цілістю негайно передано в „Оссерваторе Романо" під великим заголовком і тому ту промову Папи вияснюють, як поважну подію у зв'язку з вістками на тему реформ у проводі Католицької Церкви. Деякі більш консервативні кола серед високих духовників були — читаємо в газетах — занепокоєні інформаціями, наче б Папа Павло VI симпатизував з тими „лівими" колами серед учасників Вселенського Соборру, які буцім-то схильні заступити одноособове керівництво справами Церкви колективним керівництвом, бо це буцім - то помогло б справі церковного з'єднання. Промова Папи з минулої середи вказує — твердять коментатори — що хоч Папа Павло є прихильником внутрішньо - адміністраційних реформ у Католицькій Церкві по лінії більшої децентралізації, проте не відмовляється від догми, яка становище римського епископа виводить в простій лінії від апостола Петра, обраного Христом на очолювання Церкви.

У ДОМІНІЦІ ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРЕВОРОТ — ЗДА ПРИПИНИЛИ ЗВ'ЯЗКИ

Президент Хуан Бош

Санто Домінґо. — Над ранком у середу 25-го вересня ц. р. військовики перевели в Домініканській Республіці переворот, арештували президента Хуана Д. Боша, припинили важність конституції, проголосили поліційну годину і встановили тимчасове військове правління. Комунікат про переведений переворот підписали команданти всіх родів зброї домініканських збройних сил і командант поліції. Президента Боша арештотано в його палаці. Колишній член Державної Ради, встановленої після вбивства диктатора Рафаеля Леонідаса Трухільо Моліни та розв'язаної після вибору Боша, ген. Антоніо Імберт Баррера заявив, що до президента Боша ставляться пристойно і йому не грозить ніяка небезпека. Генерали, які перевели той державний переворот, твердять, що през. Хуан Бош потурав комунізмові, завів хаос у державній господарці та погіршив закордонно - політичні відносини Домініканської Республіки. Негайно після переведення перевороту почались репресії проти комуністів і їх поплечників, діючих в Домініканській Республіці під різними формальними назвами. Деякі з отих лівих діячів схоронились до мехіканської або колюмбійської амбасад. У проголошеному повідомленні про переворот заявлено вірність всім міжнародним зобов'язанням Домініканської Республіки. Проте З'єдинені Держави зареагували на той переворот неприхильно. В шість годин після одержання вістки про скинення президента Боша, американський Уряд проголосив припинення дипломатичних взаємин з Домініканською Республікою та припинення їй економічної допомоги. Керівні американські чинники стоять на становищі, що той військовий переворот радше помагає, як шкодить комуністичній справі, бо дає сильні пропагандивні арґументи в руки комуністам, як ніби оборонцям демократії і народних прав. Насправді, режим Боша був вже третім від часу вбивства Трухільо Моліни 28 місяців тому. През. Хуакін Беляґер зрікся під тиском збоку військових кол в січні минулого року, після того президентом з призначення Державної Ради був Рафаель Боннелі, а в грудні минулого року обрано великою більшістю на президента Хуана Боша, який почав урядувати в лютому цього року. Пресові коментарі признають Хуанові Бошові, що він був людиною особистою чесною, відданий справі соціяльно-економічних реформ та палкий патріот. Впродовж 24-ох років свого перебування на політичній еміґрації в ЗДА він вів уперту боротьбу проти диктаторського режиму Трухільо Моліни. Однак той режим, що тривав 30 років, залишив був країну в повному хаосі та знищив зрозуміння для дійсної демократії. Тому й Бош мав відразу багатьох противників. Вони закидають йому, що він, як професор-теоретик, не мав адміністраційного хисту, був поганим організатором, не визнавався в грі різних лівих груп і елементів, які використовували демократичні свободи задля підривання демократії та що дійсно за його правління значно погіршились економічні відносини, дармащо Америка поспішила була режимові Боша з фінансовою допомогою. Переворот в Домініканській Республіці викликав негайну погану реакцію у різних латино - американських країнах, які насторожені проти військових диктатур. За останнього пів року відбулись подібні перевороти також в Еквадорі і Ґватемалії. Скинений президент Бош приятелював з венесуельським президентом Ромульо Бетанкуром та порторіканським губернатором Люї Муноз Маріном. Венесуельський міністер закордонних справ Маркос Фалькон-Брісено негайно звернувся до державного секретаря Діна Раска з внесенням на скликання зібрання Організації Американських Держав для обміркування ситуації. Зрештою, домініканський переворот відбувся безкровно і для мешканців столиці Санто Домінґо майже непомітно.

Кеннеді закликає виборців, щоб домагалися від Конґресу схвалення урядових законопроєктів

Джексон Говл, Вайомінґ. — В другому дні своєї „неполітичної" поїздки президент Кеннеді відвідав 4 стейти: Вайомінґ, Монтану, в якій промовляв в двох місцевостях Біллінґсі та Ґрейт Фолсі; Вашингтон і Ютаг. Президент звиджував природні ресурси цього району та заявив, що ЗДА мусять дбати про те, щоб якнайдоцільніше використовувати людські й природні ресурси американської землі. Президент закликав виборців, щоб домагалися від своїх членів Конґресу ухвалення тих урядових законопроєктів, які призначені на те, щоб скріпити економіку та збільшити число варстатів праці, щоб зменшити число безробітних. В Біллінґсі Президент сказав присутнім, що для їх району важливі є законопроєкти про організацію Консерваційного Корпусу Молоді та проєкт резерваційних праць, щоб зберегти природну красу в деяких околицях, щоб створити відпочинкові можливості для міського населення. Населення повинно тісно співпрацювати з урядом, бо тільки таким способом можна підносити життєву стопу 180-мільйонового населення.

Американський Корпус Миру здобуває признання в цілому світі

Вашингтон. — Співробітник щоденника „Геральд Трібюн" ців Корпусу Миру майже з з похвалами для добровольці вКорпусу Миру майже з цілого світу: Азії, Південної Америки та Африки. В деяких країнах добровольців Корпусу Миру вітали при їх приїзді окликами: — „єнкі, йдіть додому", а тепер по двох роках кличуть до них: „Залишайтеся в нас!" І так на Філіпінах відзначено добровольців Корпусу Миру високою нагородою, яку передано директорові Корпусу Сарджантові Шрайверові. В місті Ареквіта в Перу в присутності президента країни Перу вручено американським добровольцям срібну медалю за гарно виконувану працю. Президент Домініканської Республіки Хуан Бош дякував юним американцям за те, що допомогли скріпити домініканську демократію, а окремий Комітет, що репрезентував 16 азійських країн, одноголосно признав нагороду членам Корпусу Миру за те, що своєю працею утривалюють мир у світі та допомагають народам взаїмно себе зрозуміти.

В АМЕРИЦІ

● **Голова** Республіканської Палатної Комісії конґресмен Г. Бирнс заявив, що не є правильно твердити, що в останньому році число федеральних урядовців збільшилося тільки на 5,600 осіб, бо в дійсності під час 2.5-річного урядування президента Кеннеді те число збільшилося на 168,580, а під час того самого часу за президента Айзенгавера те число було зменшилося на 251,397.

● **Починаючи** з половини жовтня щоденник „Ню Йорк Таймс" друкуватиме серіями спогади колишнього президента Д. Д. Айзенгавера під заголовком „Мандат на зміну", що є першим томом спогадів автора, які називаються „Роки в Білому Домі". Має вийти 20 серій, а книжка повинна появитися в листопаді у Видавництві „Даблдей енд Ко."

● **Д-р Ллойд МекЛін** із Монтреалу заявив, що є багато ліків проти пістряка, але ті ліки дуже часто не доходять до пістрякових клітин, до яких не доходить кров із ліком. Треба б знайти спосіб, як найкраще доставляти кров до клітин, що є заатаковані пістряком, бо могли б діяти протипістрякові ліки.

● **Сенатор республіканець** із Ню Гемпширу Норріс Коттон заявив, що він підтримує кандидатуру сенатора Беррі Голдвотера на президента ЗДА. Він сказав, що до нього приходили прихильники губернатора Рокефеллера, але він їх відослав із нічим, бо Ґолдвотер відважно обстоює таку життєву філософію, якою керується віддавна американська нація, і до якої вона мусить вернутися, якщо схоче й далі жити.

● **24-го вересня** в Лімі, Перу, був сильний землетрус, але, на щастя, не було жертв в людях. Зібрані люди в церкві на Службу Божу, розбіглися зі страху. Президент Фернандо Белявнде Террі скоріше вийшов із церкви і під час землетрусу їхав автом вулицями міста. В 1940 році від землетрусу в Перу згинули 1,200 осіб.

Британія відкидає атомову співпрацю з Францією — без Америки

Лондон. — Британські урядові кола дали пізнати Франції, що Британія не може прийняти концепції, яку в минулий понеділок виявив французький віце-міністер закордонних справ Мішель Ґабіб-Дельонкль на Европейській Раді в Штрасбурґу. Він заявив, що коли Франція матиме свою атомову зброю, та ця зброя служитиме для оборони всієї Европи і тому Британія зможе співпрацювати в цьому ділі з Францією, якщо вона визнає свою приналежність до европейської спільноти. Хоч Дельонкль зазначив, що атомова зброя дозволить Франції ділити відповідальність за долю Европи з Америкою та цілим Атлантійським Союзом (НАТО), проте з його заяви виходило, що Франція бажає собі — по лінії давніших заяв президента те Ґоля — створити окрему европейську збройну силу, незалежну від будь-яких американських впливів. Британія неофіційно відповіла, що вона не може співпрацювати з Францією у відірванні від союзу й атомової співпраці з Америкою. Британський міністер Едвард Гіт негайно відповів французькому речникові, що хоч Британія розуміє погляд про потребу мати власну сильну збройну силу, проте „кожна европейська оборонна політика повинна бути тісно пов'язана з Атлантійським Союзом".

Південно-в'єтнамський диктатор заперечує факт переслідування буддистів

Об'єднані Нації. — Головна кватира Об'днаних Націй оприлюднила виміну листами генерального секретаря ОН У Танта і південно-в'єтнамського президента Нґо Дінг Дієма у справі масових репресій проти буддистів в Південному В'єтнамі. У Тант повідомив Нґо Дінг Дієма, що азійсько - африканські членські держави Об'єднаних Націй зголосились до нього, У Танта, щоб висловити „глибоке стурбування" з приводу ситуації, яка настала в Південному В'єтнамі та вимагали встановлення там „фундаментальних людських прав в усіх ділянках життя тієї республіки". Нґо Дінг Дієм у довгій відповіді доказував, що буддистський рух в Південному В'єтнамі прийняв нездорові форми і цілі, підпавши під шкідливі впливи „з Заходу і Сходу" та ставши знаряддям політичної боротьби. Нґо Дінг Дієм цинічно запевняє, що його державні власті не вели ніякого переслідування буддистів, а — навпаки — старалися „охоронити їх проти всіх зовнішніх впливів", щоб буддизм міг служити тільки вищим інтересам віри і держави. Наприкінці свого листа Нґо Дінг Дієм заявляє, що буддистська єрархія перейняла опіку над буддистською громадою і паґодами в цілому краю, промовчавши, скільки ще буддистських жреців перебуває у в'язницях. — В тому самому дні, коли оприлюднено ті листи, президент-прем'єр сусідньої з Південним В'єтнамом Камбоджі, князь Нородом Шіганук твердив на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, що в Південному В'єтнамі насправді вже перемогли комуністи і що та сама доля суджена й Камбоджі.

Рішено продовжити перебування міжнародного війська в Конґо

Об'єднані Нації. — Державний секретар Дін Раск у своїх нарадах з генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом і міністрами закордонних справ тих країн, які мають свої континґенти в міжнародному війську ОН в Конґо, прийшов до порозуміння щодо зберігання того війська в зменшеному числі в Конґо ще в першій половині наступного року. През. Кеннеді у своїй промові висловився теж за продовження терміну перебування війська ОН в Конґо поза кінець цього року. „Докінчімо це, що ми розпочали" — заявив він. Тепер у Конґо є 7.700 різнонаціональних вояків. Вони мають бути зредуковані від січня 1964 до 5.000, найбільше 6.000 вояків. Швеція заявила своє рішення відкликати до кінця цього року своїх 828 вояків, так само будуть вилучені з міжнародного війська 1.000 конґолійських вояків і переведені до крайової конґолійської армії. Але з західніх держав плян продовження війська ОН в Конґо підтримали ЗДА, Британія, Бельгія Італія і Ірляндія, а з африканських країн — Етіопія, Туніс, Сенеґаль, Судан і Ліберія. Вльок африканських держав назагал прихилився до просьби конґолійського прем'єра Адулі втримати ще на перший півріk 1964 року кілька тисяч міжнародного війська в Конґо задля ґарантії тамошнього спокою.

НТШ відкриває осінньо-зимовий сезон доповідей

Ню Йорк. — В суботу, 28 вересня 1963 р. в годині 6-тій вечером відбудеться відкриття осінньо - зимового сезонку конференцій і доповідей Наукового Товариства ім. Шевченка, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. На цій першій науковій конференції сезону 1963 - 64, проф. д-р Богдан Гнатюк виголосить доповідь на тему „Ядровоелектричні, реактивні системи та їх застосування у міжпляетарних летах". Проф. Гнатюк працює в ділянці астронавтики в Дрексел Інституті Технології і поділиться зі слухачами найновішими здобутками техніки, що їх застосовують тепер у міжпляетарних летах.

Сенатор Проксмаєр проти торгівлі з СССР

Вашингтон. — Сенатор-демократ із Висконсину Віллям Проксмаєр сказав в окремій заяві для преси, що він є проти пропозиції вимінювати американську пшеницю за совєтське золото. Він сказав, це був би ніяк не виправданий приклад торгівлі з ворогом в користь ворога під час так званої холодної війни із СССР. З такої торгівлі користала б вперше чергу комуністична Куба прем'єра Кастра. Сенатор Проксмаєр не погоджується з іншими сенаторами із збіжжових стейтів, які домагаються, щоб ЗДА змінили свою політику у відношенні до СССР та дозволили б продавати харчові продукти комуністичним державам, подібно, як це робить Канада. Проксмаєр каже, що не час Америці допомагати СССР саме тепер, коли там захитане становище комуністів тому, що бракує харчів.

Посадник Джерзі Сити Ґанджемі зрезиґнував, довідавшись, що він не є громадянином ЗДА

Джерзі Сиmі. — Томас Ф. Ґанджемі, посадник цього надгудсонського міста, зрезиґнував зі свого посту пізно ввечері в середу, 25-го вересня, довідавшись з Державного Департаменту, що він не є американським громадянином. Справа виявилася цілком припадково. Мейор Ґанджемі був переконаний, що він народився і був охрещений в Джерзі Сиmі. Сам він заможний купець - промисловець, довший час займався громадськими справами і місцевою політикою і в 1961-му році був обраний на посадника, першого в зміненій системі міського уряду, яка дає посадникові великі повновласті. Цього року Джерзі Сити приготовляється до величавого відзначення „Дня Колюмба" відповідними парадами й до Італії виїхала делеґація, щоб запросити та привести на цю параду Кристофера Колюмба, нащадка відкривця Америки, який там живе. Посадник Ґанджемі мав бути в цій місії репрезентантом губернатора Гюза. Коли ж він поробив заходи, щоб дістати пашпорт, з Державного Департаменту його повідомили про деякі неточності в його даних. Виявилось б, що він не народився в Джерзі Сиmі, а тільки його малим хлопцем привезли до цього міста з Італії його батьки, а що його батько не подбав про американське громадянство для себе, то і його син, Томас Ф. Ґанджемі, не є громадянином. Довідавшись про такий стан, п. Ґанджемі, який перебував на перевірці в шпиталі, негайно скликав Міську Раду й сам поїхав до Сити Гол та написав свою резиґнацію, важну з її підписом. В цій хвилині ще не відомо, чи функцію посадника перебере хтось з Міської Ради тимчасово, чи будуть розписані нові вибори. Видвигається можливість, що тимчасовим посадником може бути найменований вже напевно народжений в Америці син п. Томаса Ґанджемі.

Індонезія втратила 300 мільйонів долярів внаслідок спору з Маляйзією

Об'єднані Нації. — Відмова Індонезії визнати нову державу Маляйзію, проголошення її торговельного бойкоту із припиненням торговельних взаємин із Сінґапуром та брутальне поведення у відношенні до британської амбасади в Якарті буде мати для Індонезії дуже прикрі економічні наслідки. В липні цього року у Парижі кілька держав ухвалили допомогти Індонезії стабілізувати її валюту спеціяльною допомогою у висоті 250 мільйонів дол., при чому Міжнародний Монетарний Фонд погодився додати до цієї суми ще 50 мільйонів. Тепер ЗДА повідомили всі ті країни, що Америка не заінтересована в тій акції, бо не бачить реальної можливости стабілізувати індонезійську валюту під час економічної і політичної війни Індонезії з її найближчим сусідом Маляйзією. Державний секретар Дін Раск висловив перед індонезійським міністром закордонних справ Субандріо глибоке стурбування Америки поведенням Індонезії супроти Британії.

У СВІТІ

● **Уряд Іраку** повідомив, що його військо, яке поборювало курдійських повстанців, здобуло місцевість Шірван Мазен, яка була буцім-то останнім укріпленим пунктом курдів недалеко турецького кордону. Перебування голови курдійського самостійницького руху генерала Муллаха Мустафи аль-Барзані далі не відоме.

● **В Еспанії** засудили двох анархістів за нелегальний перехід кордону від Франції з доморобними бомбами, що їх вони мали підкласти на терені Еспанії. 27-літній скульптор Хуан Сальседо Мартін дістав кару 60-літньої в'язниці, а 34-річний муляр Ману Боррего Льопез — 25 років в'язниці. Обидва призналися до вини.

● **У Норвегії** відбулись в цьому тижні громадські вибори, які дали велику перевагу соціялістичним кандидатам. В минулому тижні впав соціялістичний уряд Норвегії внаслідку закидів занедбання, що стало причиною великої копальняної катастрофи. Тепер норвежці виявили поновне довір'я соціялістам. В двох найбільших містах Норвегії, в Осльо і Берґені, несоціялістичні партії втратили більшість у тамошніх міських управах.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders нас таалити на: "Svoboda"

Статті і дописи, відписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Місія МекНамари

Цього тижня перебуває в Південному В'єтнамі американська місія, очолювана секретарем оборони Робертом МекНамарою. В його товаристві, крім кількох високих цивільних урядовців, є й голова шефів об'єднаних штабів, генерал Максвел Тейлор. Вістка про рішення Президента вислати їх до Південного В'єтнаму зелектризувала американську пресу: вона інстинктовно відчула, що це подія надзвичайної ваги, яка може мати величезні наслідки — психологічно-політичні і військові.

Ще за урядування президента Д. Д. Айзенгавера американські керівні чинники прийшли до переконання, що опанування комуністами Південного В'єтнаму, так само, як і Ляосу, означало б у практиці опанування ними всього Півдня Азії із безпосередньою загрозою для Австралії та тихоокеанського обширу. Тому рішено ті країни боронити. Проблему Ляосу ніби розв'язано на Женевській конференції в липні минулого року покликанням до життя коаліційного уряду на базі невтральности. Один з трьох партнерів того уряду — комуністи — відразу стали ламати угоду, не вирeклися власної армії і підривають відносини з думкою захопити владу. Але покищо панує там неспокійне перемир'я. У Південному В'єтнамі, що став самостійною державою після дводілу В'єтнаму на Женевській конференції в липні 1954-го року, комуністи повели партизанську війну. Америка підтримала режим Нго Дінг Дієма в Південному В'єтнамі, визнавши його за незаступного союзника. Однак, за останніх вісім років, відколи Нго Дінг Дієм фактично став диктатором, відносини в тій країні погіршились, а не покращали, і південно - азійський кореспондент „Сатардей Івнінг Посту", Стенлі Карнов, у великій статті в тому журналі з дати 28-го вересня цього року стверджує, що Південний В'єтнам стоїть „над берегом хаосу".

Коли зважити, що впродовж останніх двох років Америка вклала в Південний В'єтнам кругло два більйони долярів і далі вкладає до півтора мільйона денно, втримує там 15 000 війська і заанґажувалась своїм політичним авторитетом, такий стан справ мусить глибоко хвилювати керівні кола у Вашинґтоні. Нґо Дінґ Дієм і члени його родини, якими він обсадив найважливіші державні становища, виявляють подивугідний оптимізм: задоволення з ходу справ та вдоволення з себе самих, своєї політики і її вислідів. Нґо Дінґ Дієм твердить, що в Південному В'єтнамі взагалі ніколи не переслідувано буддистів, що боротьба ведеться проти комуністів, які інфільтрували буддистський рух. Те саме стосується молоді, студентів, інтелектуальних кіл. Тому уряд Нґо Дінґ Дієма вважає за річ природну і добру, що 20 000 дійсних чи уявних політичних противників режиму перебувають у в'язницях. Він переконаний також, що перемагає у війні з комуністичними партизанами, дармащо американські військові чинники глибоко стурбовані ходом тієї війни.

Безпосередньою причиною вислання місії МекНамари була — читаємо в коментарях — розбіжність думок між Державним Департаментом і Пентаґоном — як розв'язати кризу взаємин між ЗДА і урядом Нґо Дінґ Дієма та які вигляди має дальша „непроголошена війна" в Південному В'єтнамі. Роберт МекНамара, амбасадор ЗДА у Сайґоні Генрі Кебот Ладж і ген. Максвелл Тейлор — непересічні індивідуальності, люди з поважним дипломатичним і військовим досвідом. Можна вірити, що висновок, до якого вони дійдуть, буде єдиноправильним — для добра в'єтнамського народу, Америки і для вільного світу.

Чистка в ЧСР

Одним із виявів глибоких ферментів і безоглядної боротьби за владу в комуністичному світі можуть бути, поруч щораз гострішого змагу між Москвою і Пейпінгом, останні події в комуністичній Чехо-Словаччині, які закінчилися основною чисткою в керівництві компартії і в уряді. Постановами пленуму Центрального Комітету компартії ЧСР, що відбувся 20-го вересня цього року, прийнятими на пропозицію президента Антоніна Новотного, проведено ряд „персональних змін" у складі самого ЦК компартії ЧСР і в складі уряду тієї країни. Найголовнішою із цих змін було відкликання відомого чехословацького сталініста Вільяма Широкого із становища голови уряду за „недоліки в роботі, за незадовільне здійснювання лінії партії в керівній діяльності уряду, за деякі помилки в його колишній діяльності і також у зв'язку з незадовільним станом його здоров'я". З тих самих причин Широкого виведено із складу Президії ЦК компартії ЧСР. Крім того усунено з уряду двох заступників прем'єра — Людмилу Янковцову, що була також кандидатом у члени ЦК КПЧ, та Яроміра Долянського, що був головою державної комісії для розвитку й координації науки і технології. Крім того, вичищено з уряду ряд міністрів: міністра фінансів Юліюса Дюріша, культури та виховання — Франтішека Каґуду, харчової промисловости — Йозефа Крòснера і транспорту — Франтішека Вокача. Із складу самого Центрального Комітету КПЧ викинено його секретаря Честміра Цісаржа і члена ЦК Юліюса Дюріша.

Проведена у Празі чистка, хоч і яка сенсаційна, не є несподіванкою. Відбулася вона під сильним і безупинним тиском низового активу компартії ЧСР, особливо ж словацьких комуністів. Прем'єр Вільям Широкі і усунені разом із ним його заступники та міністри були репрезентантами просталінського напрямку в чехословацькій компартії і понад десять років залишалися при владі з допомогою терору. Їх жертвою впав і зліквідований на вимогу Сталіна в 1952-му році разом із багатьма іншими провідними комуністами секретар КПЧ Рудольф Сланський. Уступаючи перед рішучими вимогами реабілітувати Сланського й інших репресованих із ним провідників, Антонін Новотний, теперішній президент ЧСР, який і сам відіграв вирішну долю в проведенні сталінського терору в ЧСР і разом із Широким брав участь в ліквідації Сланського, був примушений рятувати свою шкуру від відповідальности за злочини минулого і вичистив тепер зЦК КОЧ і уряду ЧСР своїх власних однодумців. У політичних колах вважають, що провести чистку змусили Новотного також Хрущов і його кремлівське „колективне керівництво", бо Широкі й інші сталінці в Празі компромітують їх самих в обличчі інших комуністичних партій і світової опінії взагалі. Є також дані на те, що сталінець Широкі міг стати дуже легко союзником пейпінґських сталінців, заявляючись по боці Мао Тсетунґа проти Хрущова.

Вичищаючи із урядових і партійних становищ своїх власних соратників, Новотни сліпо пішов за прикладом Хрущова, який, щоб втриматися при владі і уникнути відповідальности за здійснені наприкінці 30-их років злочини, зліквідував Маленкова, Молотова і поставленого ним же самим на пост прем'єра СССР Булґаніна, скинувши на них і на мертвого Сталіна всю відповідальність за те, що було в минулому. Проте треба думати, що й проведена Новотним чистка не врятує його від гніву народу, так само, як не врятується від нього й Хрущов.

СЛОВО МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО ПРО ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР

(Закінчення із 1-шої стор.)

доктринарні окреслення стали міцною основою для єдности Церкви та дороговказом на майбутнє. Частина греків, вірмен, коптів, українців, білорусинів, румунів та росіян полишились вірними Вселенській Церкві під проводом Римського Архиєрея, і слід сказати, що вони були завжди живим і тривким мостом, що веде до з'єднання, не зважаючи на спротив їх нез'єднаних братів.

Коли турецький наїзд на Европу утруднив справу з'єднання з усім Християнським Сходом, Українська й Білоруська Церква в році 1596-му, під час Берестейського Синоду, вирішила заявити свою злуку із Святою Римською Столицею, підкреслюючи устами мого славного попередника, митрополита Іпатія Потія, що „ми не впроваджуємо нічого нового, а відновлюємо стан Церкви наших попередників, тобто митрополита Ізидора на Фльорентійськім Соборі й передше". Апостольська Столиця, приймаючи ці дві Східні Церкви, не виявила цим „поспішности" чи „нетерпеливости", як дехто неслушно старається доказати. З'єднання частин роз'єднаного Сходу було життьовою конечністю для Церков поодиноких націй, що шукали помочі в Святої Столиці, щоб не загинути. Отож, нічого дивного, що вони, намагаючись за всяку ціну позостатись в єдності, судорожно вхопились за деякі несуттєві ознаки католицькости, деформуючи в дечому свій східній обряд та церковну дисципліну. Тут, однак, з жалем мусимо сказати, що деякі лжеревнителі католицькости, в цілі зміцнення своєї національої гегемонії, замість зосередити зусилля на з'єднанні некатоликів, ідуть лінією меншого опору, примушуючи католиків східніх обрядів переходити на латинський, всупереч виразним заборонам Римських Папів. Цією своєю безглуздою дією вони підкопують основи Католицької Церкви.

Відносно наведених вище закидів „поспішности" чи „нетерпеливости" Католицької Церкви, що нібито виявились у прийнятті Української й Білоруської Церкви, нехай буде мені вільно висловити мою особисту думку. Протягом XVI століття Захід недуже то цікавився Східньою Церквою тому, що був змушений займатися євангелицькими протестантами. Наслідком цього католицькі полемісти обмежили католицьке ставлення в різних питаннях надто вузьким засягом. Сучасні католицькі теологи стараються поширити теологічний круговид і спростувати деякі колишні ставлення, особливо відносно єдности Церкви та її мандату зберегти незмінним св. Письмо та Передання.

У Другім Ватиканськім Вселенськім Соборі історичне значення Східньої Церкви проявляється з рівною силою, як у минулих віках. Східня Церква є важливим видимим знаком єдности, католицькости й універсальности Церкви. І це не тільки через її прекрасну східню зовнішню екзотичність, що так приємно відбивається своєю урочистою величністю на тлі маси західніх Єпископів під час соборових засідань, але передусім своєю дисципліною, літургією, обрядом і мовою. Зібраним у такий спосіб Єпископам справді достосовуються слова св. Павла у його посланні до Коринтян: „Ви є свідоцтвом". (II Кор. 3,2). Це послання всім відоме… його читають усі християни… воно написане Духом Господнім.

Представники Східньої Католицької Церкви діють у різних соборових комісіях, забирають голос у всіх питаннях, що торкаються Церкви, висловлюючи в усьому свої погляди в дусі своїх церковних традицій. Нинішній Вселенський Собор прийняв дуже шляхетне наставлення відносно Східньої Церкви, як про це свідчать приготовчі схеми, що засновуються на енцикліках, звернених до Східньої Церкви Вселенськими Архиєреями: Львом XIII, Пієм X, Пієм XI, Пієм XII і особливо Іваном XXIII, як також поученнями Папи Павла VI. Всі ці Вселенські Архиєреї відзначались великодушністю та свідомістю своєї відповідальности як Видимі Голови Церкви in toto orbe terrarum (у цілому світі).

Папа Іван XXIII вказав Церкві своїм глибоким і калекозорим умом, а ще більше добротою свого серця, новий спосіб зближення між християнами. Він промостив дорогу до з'єднання роз'єднаних братів і в своїй геройській покорі так заявив східнім нез'єднаним християнам, які кидають вину роздору а Захід: „Не бійтеся, вину роздору беремо собі також і ми на наші плечі".

Очевидно, Собор не могтиме займатися всіми місцевими подробицями; одначе, найважливішою річчю є уточнення засад, які часто з труднощами й пожетвою треба буде вводити в конкретне життя.

Багато закидів, що їх роблять Церкві східні нез'єднані брати, вже належать до історії й через те вже полишились без значення. Як це заявив Папа Пій XI, пороблені помилки слід приписати поодиноким особам, яким забракло належної культури. Свята Церква доклала велетенських зусиль та численних намагань поступити до кращого, хоч деякі її бажання є ще, на жаль, незадоволені, особливо propter politicas relationes et constellationes (з причини політичних відносин і угрупувань). Ми, східні християни, мусимо признатись, що багато речей, на які нарікаємо, стали propter negligentiam Orientalium (з причини занедбаности східніх християн). Багато енциклік виготовили Римські Архиєреї останніми часами в користь Східнього Християнства. Ці енцикліки є справді прославленням Східніх Церков. Одначе, їх практичне застосування натрапило на великі труднощі на територіях, до яких вони відносилися, а самі східні християни могли зробити багато більше в цьому напрямі.

Також і я, як приналежний до Східнього Християнства, бачу багато перепон для розвою й поступу в справі з'єднання Східньої Церкви; одначе, бачу також і не менші можливості успіху, якщо поволі-поволі буде усунено ці перепони та причини обурень. І немає сумніву, що своїм життям, яке розвивалося й розвивається в обставинах, відмінних від західнього, своєю богословською наукою, що часто відзначається великою оригінальністю, своїм духовно - контемплятивним життям та всіма іншими своїми особливостями східні християни виявляють ще й тепер універсальність Церкви і пригадують Християнському Світові, що Захід одержав християнську віру від Сходу!

Так у Вселенському Соборі виявляється правдиве обличчя Католицької Церкви. Тому, що Ісус Христос заснував єдину універсальну Церкву під проводом єдиного Видимого Пастиря, немає місця на якусь західню чи східню автономію; одначе, в розвитку місцевих Церков протягом століть найвища влада Вселенського Архиєрея виразно або мислено схвалила різні їхні традиційні особливості.

Ніхто не може забороняти католикам, а особливо східнім, нарікати й протестувати проти релігійних, обрядових і дисциплінарних надужить та утисків і добиватися своїх прав. Однак, критика не повинна стати манією, що шкодила б святій справі. Передусім повинен владарювати у християн дух єдности й підкорення Вселенському Архипастиреві, зокрема під час Вселенського Собору. Кожний Єпископ є Єпископом pleni iuris (повноправний) доти, доки полишається в злуці з апостолом Петром. Коли ж він відлучається від Петра, його становище стає ненормальним. Через те всі східні християни переконані, що роздор є становищем не нормальним і постійним, а хворобливим. Юредикція в Церкві non est collegialis (не є збірною), тобто зложеною збірно з юрисдикції Папи й з юрисдикції всіх Єпископів світу. Зовсім ні! Юрисдикція Папи є найвищою, а їй підкорена юрисдикція Єпископів так, як Апостоли були підкорені св. Петрові. Існування такої найвищої юрисдикції в лоні Церкви признають також і східні християни.

Сам же Вселенський Собор це — не збір Єпископів, так, як не є збором Кардиналів; це навіть не збір Представників Церкви, а сама Вселенська Церква, що непомильно авчає в супроводі Святого Духа.

Через те, особливо в наших часах, ніхто не може бути байдужим супроти єдности Христової Церкви. Стратегія нинішньої релігійної душі вимагає передусім — ЄДНОСТИ!

† Йосиф Сліпий
Архиєпископ Львівський
Митрополит Галицький

„АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХ СМЕРТИ"

Під таким заголовком з'явилася недавно на книгарських полицях Ню Йорку книжка, яка порушує завжди і для всіх без вийнятку актуальну проблему смерти і дальших її наслідків чисто фінансового порядку.

За споконвічним законом небес, земна мандрівка кожної людини завершується болючим і гірким для довкілля фіналом — смертю. З моментом, як невблаганний „косар" перетне нитку життя людини, виступає на сцену професіонал, якому на ймення — погребник. На цьому континенті змеханізованого життя функція цього джентлмена у темному вбранні і його жалобного почету належить до найбільш характеристичних атрибутів похоронного церемоніялу.

Як у кожній професії, так і в цій, погребницькій, мають місце надужиття фінансового характеру. Книжка „Американський шлях смерти", що її написала Джесіка Мітфорд, вводить читача, кожного досі живого раба Божого — в зовсім незнаний для нього „бизнесовий лябіринт" цієї специфічної на цьому континенті професії.

Вліті цього року на цю саму болючу для всіх смертельників тему з'явилася в Ню Йорку й друга публікація під доволі макабричним заголовком: „Дорога ціна смерти". Обидві публікації тематично пов'язані між собою ниткою фінансових родинних видатків, дилем і проблем, в яких головну ролю грає професійний погребник (у деяких наших словниках слово „погребник" подано більш зукраїнізованим словом — „трунар").

Обидва автори однозгідні в тому, що похоронні видатки в ЗДА найвищі. Обидва вони гостро критикують часто неетичну практику людей цієї категорії. Таким чином заголовки згаданих двох книжок взаємно себе доповнюють, завважує один американський рецензент.

Дуже дорогий американський шлях смерти… Античний філософ Сократ, в обличчі своєї смерти, сказав такі мудрі слова своїм глибоко засмученим друзям: „Не розпачайте, одно собі добре затямте, що ви поховаєте лише моє кволе тіло. Не забувайте, що мій дух завжди залишиться безсмертний". Цієї перспективи вічности, цього елементу безсмертної людини, Божого творива — бракує змеханізованій, повністю опанованій фінансовим розрахунком погребницькій професії.

З фінансової точки зору пристойний похорон в Америці може коштувати від 150 до 300 долярів, не більше. Але, за статистикою, пересічний похорон коштує тут приблизно півтори тисячі долярів. Автор книжки „Американський шлях смерти", це відома письменниця, яка не завагалася взяти перо й присвятитися такій, здавалося б декому, банальній темі, як проблема похорону в цій країні добра й радощів життя.

Немає двох думок, що „єретицькі" думки Джесіки Мітфорд будуть гостро критиковані впливовою і сильною групою погребників, пише один рецензент. За добрі гроші знайдуться журналісти, радіові й телевізійні працівники, які не пощадять цієї сміливої авторки і окреслять її книжку презірними епітетами, вроді „низької денунціяції"…

Для сірого американського обивателя приємним є факт, що Відділ економічного життя при Національній Раді Церков у ЗДА глибоко поцікавився цими двома публікаціями. Ця крайова церковна організація розпочала студії над похоронними видатками у цій країні. Автори згаданих вище книжок пригадують масовий похорон жертв катастрофи в копальні вугілля в Сентралії, в стейті Іллиной. Вдови цих понад ста робітників - вуглекопів заплатили за похорон своїх мужів в середньому по $732. Ці цифри взято з офіційних актів Адміністрації Копалень Вугілля.

З обуренням й гіркотою цитує Джесіка Мітфорд статтю в центральному органі - офіціозі погребницької індустрії: „Похорон — зовсім не є нагодою, щоб виявляти скупість. Направду це нагода для родини виявити й підкреслити свою гордість і любов, щоб таким чином зменшити біль утрати… Нема сумніву, що найліпшим похороном є такий, який вимагає певної самопосвяти родини".

Обидва автори вважають, що в економічній і суспільній системі погребники — це типові бизнесмени, не кращі й не гірші від інших категорій великого бизнесу. Загрозливим є факт, що ця галузь індустрії поширює свій „ринок збуту", підносячи ціни за свої послуги в явній диспропорції до своїх фактичних видатків, у добі, в якій нормальна смертність у цій країні має всі познаки стабільности. Автори підкреслюють ще й той факт, що пропорційно до смертности населення у ЗДА число погребників абсолютно зависоке і, не зважаючи на конкуренцію, зростає з кожним днем.

Рецензент цих двох публікацій пише в щоденнику „Ди Кришчен Саєнс Монітор": „Для багатьох читачів ці дві книжки в своїй основі матимуть чисто академічне значення, що більше — деяке макабричне забарвлення. Це відомий факт, що, на випадок похорону в родині, цю справу віддається в руки досвідченої людини, і за її обслугу належиться відповідна заплата. Але фактом, і то незвичайно болючим, є те, що найбільший фінансовий тягар спадає часто на тих осіб, які в такій ситуації з важким трудом в'яжуть кінці докупи".

„Американський шлях смерти" — це не індивідуальна або льокальна, але всенаціональна проблема, такими словами закінчує рецензент свої оригінальні й для всіх актуальні рефлексії на тему „ціни смерти" в ЗДА.

С. Т.

Гол. прокуратор про боротьбу з злочинністю

Вашинґтон. — Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, зізнаючи в Сенатській Слідчій Підкомісії, ствердив, що зорганізований злочин в цій країні є великою загрозою для правопорядку, і тому Конґрес повинен ухвалити нові закони, які дозволяли б урядові з більшим успіхом поборювати злочинців. Головний прокуратор домагався, щоб Конґрес дав право Департаментові Справедливости дозволяти на імунітет тим свідкам, які зізнаватимуть про дії ракетирів (вимагачів). Він також домагався, щоб змінити закон про телефонічні підслухи та дозволити законно використовувати ті підслухи, які допомагають виявити злочини. Роберт Кеннеді заявив в Сенатській Підкомісії, що хоч недавно член організації злочинців „Коза Ностра" Джозеф Валяччі виявив численні тайни злочинного організованого світу, то все ж таки треба нових заходів, щоб можна було повести успішну боротьбу проти добре зорганізованих злочинців. Головний свідок Валяччі зізнавати мав 26-го вересня, він вже є у Вашинґтоні, у в'язниці, під надзвичайним доглядом, бо злочинний світ грозить йому смертю за те, що виявив таємниці його організації.

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До десятиліття з дня смерти)

(5)

З 1910 року Василь Григорович оселюється в домі Грушевського, займаючи верхній, сьомий, поверх. У мансарді цього будинку, у величезній залі, що правила йому за малярську студію, Кричевський розташовує свою багатющу збірку виробів українського народного мистецтва, що їх безперервно збирав у часи своїх зарисовок по селах, а також унікальну колекцію старовинних українських килимів. Мистецька вартість зібраних ним речей була надзвичайно велика. Це був справжній музей української старовини. Там же було розміщено багато його картин.

Вадим Щербаківський у своїй праці „Пам'яті Василя Григоровича Кричевського" оповідає, як один багатий петербурзький пан, причетний до видання російського фешенебельного мистецького журналу „Старые Годы", з типовою московською розв'язаністю заперечував існування будь-якого українського мистецтва. Казав, що такого мистецтва нема, існує лише „общеє русское іскусство". Якось увечері повели цього пана до Кричевського. Увійшовши до кімнати, він був пригомошений красою всього того, що побачив, одразу втратив свій столичний апльомб, знітився, притих. Уже не заперечував і не казав, що це „общеє" — лише питав, чому ж статтей і фотографій про українське мистецтво не надсилають в „Старые Годы".[12]

У 1911 році Кричевський разом з Михайлом Грушевським відбуває подорож за кордон. В Італії його увагу притягають прарафаеліти. Під час відвідин ґалерій Грушевський завжди спішив подивитись на ті образи, проти яких у Бедекера було позначено три зірки. Василь Григорович, навпаки, їх оминав, — зупинявся якраз перед тими, про які у Бедекера не було ніякої згадки, і роз'яснював Грушевському їх мистецьку вартість супроти тих, що були позначені зірочками. Пізніше цю подорож Грушевський описав в „Літературно-Науковому Вістнику".

Приблизно в тому ж 1911 році Василь Григорович знайомиться з Данилом Щербаківським, істориком, великим знавцем і дослідником українського народного мистецтва та фолкльору і музейним діячем. Довгі роки пізніше, аж до трагічної смерти Д. Щербаківського, їх в'язатиме тісна дружба, спільні зацікавлення, взаємна допомога у мистецьких дослідах. Довші роки будуть вони спільно боронити українське мистецтво та його принципи проти нападів Москви і урядово-поліційних кіл. Данило Щербаківський, якому ще до того доводилось боронити музей, свою наукову працю і своїх наукових працівників, зрештою не витримавши, влітку 1927 року, прив'язавши камінь на шию, кидається в Дніпро.

Багато уваги присвячував Василь Григорович прикладному мистецтву. Коли Варвара Терещенко, дочка відомого багача і дружина Ханенка, заснувала школу килимарства, Василь Григорович відвідував цю школу і давав поради вчителям. Дбав про те, як поставити справу виробництва українських килимів на високий мистецький рівень. Сам робив багато композиційних рисунків до килимів і набійки. Виготовлені за його рисунками килими Ханенчиха за великі гроші продавала колекціонерам за кордон.

У роки революції Кричевський бере активну участь в будівництві нової Української Держави. Це роки найбільш інтенсивної, гарячкової творчої роботи. Поруч з виконанням цілого ряду державних замовлень, про які вже згадувалось, Василь Кричевський викладає малювання в заснованій у Києві весною 1917 року Першій українській гімназії ім. Шевченка, директором якої став Петро Іванович Холодний, — також славний маляр. Для українського Державного театру він робить мистецьке оформлення вистав „Уріель Акоста" (Гуцкова) та „Панна Мара" (Винниченка). Одночасно бере участь в підготовчій праці до заснування Української Академії Мистецтв, — ініціятором якої був Дмитро Антонович.

В грудні 1917 року, з заснуванням Академії, рада професорів обирає Василя Кричевського її першим ректором. Та він, що органічно не зносить ніякої адміністративної роботи, відмовляється від цього посту. Тоді на його місце обирають Федора Кричевського — його молодшого брата. В Академії Василь Кричевський керує майстернею архітектури та орнаментики[13].

Митрополит Андрей Шептицький, повертаючись із заслання, складає в Києві візиту Василеві Григоровичу — оглядає його надзвичайну збірку, захоплюється його малярськими й графічними працями[14]. Він з задоволенням відзначає, що праці Василя Кричевського стоять на рівні европейського модерного малярства і нічого не мають спільного з російською школою.

Та несподівано прийшла катастрофа. В січні 1918 року московські червоні банди Муравйова оточили Київ. На станцію прорвався панцерний потяг під командою латиша Каска. Перші гарматні стрільна поціляють будинок Грушевського і руйнують його. Так червона Москва, захоплюючи столицю України, першими пострілами розстрілювала українську культуру минулого й прийдешнього.

Мистецтвознавець Федір Ернст докладно описує цей безприкладний в історії злочин і наводить детальний опис знищеного[15]. Цю подію він описує так: „25 січня (старого ст.), коли большевики уже входили в Київ, їх батерії скерували свій вогонь на будинок проф. Грушевського на Паньківській вулиці. Декілька пострілів запальними набоями — і увесь багатоповерховий будинок перетворився на палаюче вогнище. Таким чином згинули, крім усього майна мешканців, дві великих мистецьких збірки — М. С. Грушевського та В. Г. Кричевського. Обидві збірки знаходились між собою в тісному ґенетичному зв'язку, любовно збирались десятками років і вміщували в собі головним чином пам'ятки української старовини. Обов'язок людей, що їм добре відомі обидві збірки, посвятити їм спеціяльні статті — інакше для нащадків нічого, крім їхньої назви, не залишиться".

---

[12] В. Щербаківський, там само, лютий, стор. 84.

[13] В. Павловський. Українська Державна Академія Мистецтв (До сорокаліття заснування), „Нові Дні" Торонто, 1957, ч. 12.

[14] І. Матущевський. Короткі зустрічі. Вісник Української Греко-Католицької Церкви у Франції. Париж, 1945. Листопад-грудень, ст. 5-6.

[15] Федор Эрнст. Художественные сокровища Киева, пострадавшие в 1918 году. Киев, изд. „Гиро", 1918.

ПРОТОКОЛ

нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, які відбулися в Головній Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Ситі в дні 23-го серпня 1963 року.

В нарадах взяли участь: гол. предсідник Й. Лисогір, заст. гол. предсідника інж. Ст. Куропась, заст. гол. предсідника Анна Герман, гол. секретар Я. Падох, гол. касир Р. Слободян та гол. редактор „Свободи" А. Драган.

Наради розпочалися о год. 10:45 ранку й тривали до години 5:45 вечора з перервою на обід. Нарадами проводив гол. предсідник Й. Лисогір, а протоколував гол. секретар Я. Падох.

Гол. предсідник на початку нарад привітав з поворотом з України заст. гол. предсідника інж. С. Куропася.

На порядку нарад були наступні справи:

1. Справоздання гол. предсідника Й. Лисогора

Гол. предсідник підмітив, що ці наради є першими після цьогорічного засідання Головного Уряду і тому він свій звіт призначає передусім виконанню ухвал Головного Уряду УНСоюзу, які є подані в протоколі нарад того уряду, що були надруковані на окремих сторінках „Свободи".

В справі Статутової Комісії, обраної Головним Урядом та її праці, гол. предсідник переслав членам комісії статут УНСоюзу і його дотеперішні зміни й доповнення в українській та англійській мовах для студій над ними й підготови до виконання дорученої їм праці. Плянується в недалекій майбутності засідання цієї комісії.

В справі Стипендійного Фонду гол. предсідник пропонує проголосити заклик до кандидатів на стипендію, щоб вони зголошувалися. Пропонує текст аплікації. Схвалено проголосити заклик з тим, що перші стипендії будуть призначені на академічний рік 1964/65. Зголошення на приділ стипендії повинно бути внесене найпізніше до кінця березня 1964 року. Гол. предсідник інформує, що Манітобський університет звернувся з пропозицією, подібно, як це було на ньому рані, ше, дати стипендію для найкращого студента, що студіює українську мову і літературу. Схвалено таку стипендію в сумі 150.00 дол. Пороблено заходи для заведення в Головній Канцелярії центральної картотеки членів з їх адресами. Незабаром до Відділів відійдуть відповідні інструкції. Згідно з ухвалою Головного Уряду допомагається нашій молоді в її спортовій діяльності. Пороблено заходи для створення нових спортових дружин при матеріяльній допомозі УНСоюзу.

Акцидентова грамота буде поширена від 1-го вересня ц. р. Пропаґандивний матеріял вже розсилається. Гол. предсідник поінформував приявних про плян відмітити 70-річчя „Свободи" на „Союзівці" в днях 14-15 вересня ц. р. В тому самому часі там відбудеться відкриття пам'ятника гетьманові Мазепі, роботи скульптора С. Литвиненка та посвячення площі під будову православної каплиці. Схвалено звернутися з закликом до союзових округ, щоб вони святочно відмітили 70-річчя „Свободи".

Гол. предсідник склав справоздання про переведення стейтової контролі господарства та діловодства УНС. Над письмовим справозданням стейтових контролерів відбулася довша дискусія.

Схвалено вислати репрезентантів УНСоюзу на традиційні конвенції та інші імпрези українських центральних організацій в часі Дня Праці. Схвалено участь делеґатів УНСоюзу в Конвенції Національного Конґресу Братських Організацій, що відбудеться в Шикаґо у вересні ц. р.

2. Господарські справи

Гол. касир Р. Слободян склав справоздання з діяльности фінансового Відділу УНСоюзу за час від останніх нарад Головного Екзекутивного Комітету, тобто від дня 8 травня 1963. За його звітом за той час інвестовано в бондах $127.000.00, а у морґеджах $630,205.56. Відкликано бондів на $276,671.50. Внесено подання на нові морґеджі на круґло чверть мільйона долярів. Гол. касир, крім цього, склав на письмі звіт з господарки УНСоюзу за перше півріччя цього року, при чому ствердив, що за той час майно УНСоюзу збільшилося на суму $711,657.73, тобто на 2.66 процент.

а. БОНДИ

Закуплені бонди:

25 m England Telephone & Telegraph Co., 4⅝%, due April 1, 1999, Yield — 4.40	26,000.00
100 m Pacific Power & Light Co., 1st Mtge Bonds, 4⅝%, due 1993, Yield — 4.56	101,000.00

Відкликані бонди:

50 m Consolidated Edison Co. of N. Y., Inc., 5⅛% 1st & Ref. Mtge Bond, due June 1, 1989	52,655.00
46 m The Brooklyn Union Gas Co., 5⅛%, due June 1, 1986	48,911.80
3 m The Brooklyn Union Gas Co., 5⅛%, due June 1, 1986	3,052.20
7 m Southern California Edison Co. Ltd., 1st & Ref. Mtge due 1965	7,052.50

Дозрілі бонди:

25 m N. Y. Steam Corp., 1st Mtge 3½ Bonds due July 1, 1963	25,000.00
140 m Chicago Great Western Railway Co., Equip. Trust Cert. due 1963	140,000.00

б. МОРҐЕДЖІ

4701 Ternes Ave., Dearborn, Mich.	10,000.00
432 E. 139 St., Bronx, N.Y.	12,000.00
970A-970B Grove St., Elizabeth, N.J.	8,000.00
67 So. Devoe Ave., Yonkers, N.Y.	15,000.00
1034 N. Trubull Ave., Chicago, Ill.	13,000.00
69 E. 7th St., New York, N.Y.	30,000.00
1059 N. Drake Ave., Chicago, Ill.	16,000.00
125 Landscape Ave., Yonkers, N.Y.	15,000.00
316 E. 8th St., New York, N.Y.	10,000.00
52 Adrian Ave., New York, N.Y.	20,000.00
46 Hawthorne Ave., Yonkers, N.Y.	11,000.00
139 11th St., Wood-Ridge, N.J.	15,000.00
32-49 81st St., Jackson Heights, N.Y.	16,000.00
429-35 Grier Ave., Elizabeth, N.J.	125,000.00
890 Lamberton Pl., Trenton, N.J.	6,000.00
523 E. 147th St., Bronx, N.Y.	15,000.00
2365 Lorillard Place, Bronx, N.Y.	20,000.00
84-46 129th St., Kew Gardens, N.Y.	17,000.00
179 Lincoln Rd., Brooklyn, N.Y.	16,000.00
2070 Vyse Ave., Bronx, N.Y.	18,000.00
3350 N. Oketo Ave., Chicago, Ill.	14,500.00
72 Baby Point Rd., Toronto, Ont.	20,000.00
707 Nelson St., London, Ont., Canada	26,000.00
616 Indian Road, Toronto, Ont., Canada	11,000.00
604 E. Cordova St., Vancouver, B.C., Canada	10,000.00
198-200 Second Ave., New York, N.Y.	70,000.00
1915 W. 51st St., Chicago, Ill. (Addl.)	9,978.26
2010 Arthur Ave., Bronx, N.Y. (Addl.)	20,004.66
2315 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. (Addl.)	7,032.90
2603 Briggs Ave., Bronx, N.Y. (Addl.)	11,721.86
315 Dorothy St., Derry, Pa.	13,000.00
817 Faile St., Bronx, N.Y. (Addl.)	8,967.88

Над справозданням гол. касира відбулася дискусія після якої прийнято його справоздання та схвалено до числа депозиторів фондів УНСоюзу зарахувати також Trident Savings and Loan Association в Нюарку та перевірити, чи Parma Savings Company в Пармі к. Клівленду є в катеґорії Savings and Loan Associations.

Розглянено та вирішено деякі справи виплати посмертного та розглянено ряд аплікацій на уділення морґеджів.

3. Організаційні справи

Гол. секретар Я. Падох склав справоздання з діяльности Секретарсько-Організаційного відділу УНСоюзу за перше півріччя 1963 року. В тому часі придбано 1843 нових членів. В останніх місяцях число членів поволі збільшується, але все ж воно не є задовільне і не ґарантує ще прибутку членів, а навпаки грозить втратою. Досі втрати в загальному числі членів не було. Є надія, що тепер, після вакацій, в останніх 4-ох місяцях року, Відділи та союзові діячі поведуть живішу роботу і надроблять дотеперішнє занедбання. Нова акцидентова грамота, яку УНСоюз стане поширювати з 1-им вересня ц. р., з уваги на свою дешевість та велике пристосування до потреб забезпечення українців, повинна видатно вплинути на збільшення числа членів УНСоюзу ще в цьому році. Тому є вигляди на закінчення цього року, якщо не з повним намінченим успіхом, то все ж з поважнішим прибутком у числі членів. Аналіза втрат членів в загальному виявляє минулорічні тенденції. Дещо збільшилося число померших та виплачених і дозрілих грамот, як теж суспенз. Зате число передвчасного згрошевлення грамот залишилося на минулорічному рівні, чи навіть дещо зменшилося. З признанням треба підмітити, що в членську кампанію включилися активно майже поголовно головні урядовці УНСоюзу. З організаційних заходів за минулий час слід підмітити приготування інформаційно-пропаґандивних матеріялів в справі акцидентової грамоти, а саме пропаґандивні брошурки, інформатор для секретарів і організаторів, оголошення цієї грамоти та менші оголошення-кличі в газеті. В найближчому часі слід сподіватися, що мистець Черешньовський закінчить виготовлення медалі о. Грушки, яку з нагоди 70-річчя „Свободи" одержать всі, що зорганізували бодай 10 членів УНСоюзові в цьому році. можна сподіватися, що всі союзові діячі бажатимуть здобути для себе цю пам'яткову медалю основоположника та першого редактора „Свободи".

Після дискусії прийнято звіт гол. секретаря і схвалено ряд організаційних заходів на майбутнє.

4. 70-річчя Українського Народного Союзу

Гол. предсідник поінформував про акцію відмічення 70-річчя УНСоюзу в дні святкування народин Юрія Вашинґтона 22 лютого 1964 р., тобто точно в дні, коли УНСоюз 70 років тому постав. В Ню Йорку замовлено для цього залю Карнеґі Гол, в якій відбудеться ювілейний концерт з участю найкращих мистецьких сил. До всіх Відділів і округ пішли заклики в тому ж самому дні відмітити 70-річчя УНСоюзу по їх силам, можливо якнайзагальніше і якнайсвяточніше, в крайньому випадку святочними зборами. Схвалено у зв'язку з 70-річчям УНСоюзу видати проклямацію Головного Уряду, надрукувати історію УНСоюзу в англійській та українській мовах; надрукувати ювілейний календар-альманах УНСоюзу та стінний календар, як теж ювілейні афішки. Обговорено виготовлення ювілейної відзнаки та спеціяльних відзначень для заслужених діячів УНСоюзу, зокрема тих, які працювали для нього 25 років, або й більше.

5. Культурні справи

Гол. редактор А. Драган поінформував про те, що перший том англомовної Енциклопедії Українознавства закінчує свій друк і в осені появиться в розпродажу. Ювілейної календар-альманах УНСоюзу приготовляється і вийде з друку в половині грудня. Антологія української прози в англійському перекладі є вже закінчена і тільки з приводу браку друкарів ще не надрукована. Плянується широку кампанію за придбанням нових передплатників „Веселки", при чому зв'язується великі надії на масову передплату „Веселки" нашими парафіяльними та українознавчими школами.

6. Різне

Схвалено, щоб УНСоюз став членом Братського Конґресу стейту Массачусетс; признано пожертву — $100 на будову пам'ятника українським жертвам першої світової війни в місцевості Ґмюнд в Австрії; схвалено жертвувати примірник англомовної Енциклопедії Українознавства, як одну з нагород конкурсу молоді зорганізованого редакцією „Нового Шляху" та вирішено деякі дрібніші справи, на чому наради закінчено.

Ярослав Падох
гол. секретар

Успіхи нашої молоді

Д-р ВАСИЛЬ РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ

Д-р Василь Рождественський

Українське студенство після другої світової війни мало поважні труднощі. В багатьох було палке бажання студіювати і закінчити студії, щоби краще служити українській справі, щоб увійти в академічні і професійні кола свого поселення.

Коли б провести статистику нашого багатотисячного студенства в повоєнній Німеччині, то виявилося б, що заледве половина з нього покінчила студії у нових країнах свого поселення.

На перешкоді в закінченні студій стояли невідрадні матеріяльні умови і зокрема брак сили волі, витривалости й завзяття в декого з нашого студенства.

В таких невідрадних умовах доводилось студіювати і молодому лікареві — Василеві Рождественському. Василь народився в 1930 році на Наддніпрянщині, де пережив страхіття другої світової війни, під час якої втратив батька. Після закінчення війни він разом зі своєю матір'ю і малою сестрою опинився в Мюнхені, а в 1949 році закінчив українську гімназію в Берхтесґадені. Тоді, його зацікавлення оберталися довкола літератури і він робив свої перші поетичні спроби. Згодом його поезії часто друкувались на сторінках студентського журналу в Парижі „Смолоскип" та все ж як ціль свого життя він визначив медицину.

В 1952 році Василь Рождественський став студентом медичного факультету Мюнхенського університету. Він робить спробу дістатись на студії у Франції, де навіть завдяки св. п. проф. О. Шульгинові була йому призначена міжнародна стипендія. Ті спроби, через строгі французькі іміґраційні закони не увінчались успіхом.

В 1957 році опинився в безвиглядній матеріяльній ситуації і напередодні зложення державних екзаменів, В. Рождественський рішився виїхати до Америки, в надії, що такі екзамени йому буде легше зложити в його новій країні поселення. Але тут витворилась ще гірша ситуація. Та Василь не здав позицій, він боровся до кінця, після короткотривалої праці як звичайний робітник на фабриці — він зголосився до американського війська. Ґрунтовний і підвищений військовий вишкіл він перейшов у Форт Райлі в Кензас і після чого в січні 1958 році був переведений на постійну службу до 8-ої Піхотної Дивізії в околиці Майнцу в Західній Німеччині. Там, працюючи в польовій санітарній частині, він дістав дозвіл від своїх військових зверхників відвідувати кілька викладів на Майнцькому університеті, що уможливило йому закінчити медичну освіту в 1960 році.

Перенісшись до Мюнхену в 1961 році. В. Рождественський склав американський кваліфікаційний медичний іспит при американській амбасаді. Згідно зі свідченням генерального хірурга американської головної Команди в Европі — це був перший випадок в історії американського війська, що вояк, виконуючи рівночасно військову службу, студіював і здобув знання доктора медицини.

Повернувшись до ЗДА, Василь відбуває медичну практику в Авґустинському шпиталі в Шикаґо в 1962-63 академічному році, де й надальше перебуває на підвищенні кваліфікації (резидентури) по внутрішніх хворобах. В майбутньому Василь плянує закінчити підвищену кваліфікацію по загальній хірурґії.

Крім студій Василь брав активну участь в молодечому і студентському житті. Будучи ще учнем Берхтесґаденської гімназії, він був членом 1-го Юнацького пластового куреня ім. полк. І. Богуна, а згодом виховником на кількох пластових таборах в Німеччині. Живучи в Мюнхені, він був членом студентського товариства „Січ" і співосновником українського академічного товариства „Зарево". В двох каденціях був культурно-освітнім референтом СУСН-у — української студентської централі в Німеччині, з рамени якої активно співпрацював з Інститутом Східньої Европи в Мюнхені в зорганізовані Студійних Днів в 1955 і в 1956 рр. Протягом трьох каденцій В. Рождественський був членом Управи ЦЕСУС-у та брав участь у ВЛКУ в Мюнхені, Лювені і Парижі.

Василь Рождественський належить до тих людей, яким лише завдяки сили волі і постійній боротьбі з прерізними труднощами можна було осягнути ціль життя.

В житті Василя не можна поминути і його великого зацікавлення літературою і незвичайної фотографічної пам'яті. Не знати, чи є ще хтось сьогодні на чужині, хто б так знав українську літературу і міг з пам'яті цитувати не лише українських клясиків, але й сучасних українських поетів.

Молодому лікареві - літератові ми бажаємо якнайкращих успіхів в його професії і в літературі.

О. Зінкевич

Українці в Юґославії

Архиєпископ Кир Гавриїл Букатко, що очолює Крижевацьку Епархію нашої Церкви в Юґославії, подав такі дані про її теперішній стан:

Усіх католиків східнього обряду в Юґославії є 61 000, в переважаючій більшості це українці, хоч в цьому числі є включені також хорвати і македонці.

Крижевацька Епархія має 90 церков, 50 парохій і 65 священиків. В Духовній Семінарії у Загребі студіює під цю пору 20 студентів теології і 35 інших питомців.

Серед священиків є три Василіяни, один Салезіянин і один Лазарист. Усіх монахинь є 104, в тому це в більшості Сестри Василіянки і Сестри Служебниці ПНДМ, а в меншості Сестри Згромадження Преосв. Евхаристії.

Катедральний храм Пресвятої Тройці в Крижевцях є відомий із своїх мистецьких мозаїк і в ньому є місце на тисячу осіб.

Найстарша наша церква св. Миколая є в Руському Керестурі, Бачка. Її збудовано 212 років тому. Для Бачки, де живе 21.000 наших вірних, буде створений окремий Вікаріят. Його має очолити недавно іменований єпископ Пресо. Йоахим Сеґеді, уродженець Бачки.

Бачванські українці походять із Пряшівщини, себто зі західньої области Карпатської України. Вони почали поселюватись в Бачці, уражайній низині між Дунаєм і долішньою Тисою, в половині 18 століття. А наприкінці 19 століття поселювались українці з Галичини в Боснії. Також у Словенії є українські поселення.

(„Шлях")

● Французька поліція розігнала у минулий вівторок групу кількадесяти в'єтнамських студентів, які зібрались для демонстрації перед південно - в'єтнамською амбасадою. Студенти були подратовані відмовою амбасадора відповісти їм на запити, що стосувалися внутрішньої ситуації в їх батьківщині.

Як мало не дійшло до війни поміж ЗДА й Канадою

Два фармери - сусіди й на думці не мали ускладнювати стосунки між державами, коли сварились за свиню. А це мало не призвело до війни. До війни не дійшло, але в результаті цього того кордони між ЗДА і Канадою були, нарешті, остаточно визначені. Ось ця історія:

1850-го року фармер-ірляндець на острові св. Івана підстрелив свиню, яка рилась на його городі. Цей острів тихо й мирно лежить у блакитних водах Пацифіку, недалеко Ванкуверу в Британській Колумбії. Власник свині, американець, став вимагати від сусіда відшкодування, і обидва вирішили вдатися до суду. Але до якого? Ірляндець уважав, що острів св. Івана — британська територія, і що справу має розв'язати британський суд. Американець був переконаний, що острів належить ЗДА. Але навіть обидва суди, до яких звернулись фармери, не були певні, котрій же державі, насправді, належить острів, бо справа кордонів поміж Канадою і ЗДА на тому острові не була остаточно визначена. Зчинилася завзята суперечка поміж урядами цих двох держав. Уряд ЗДА стягнув на острів своє військо. Англія негайно прислала своє військо, і обидві армії, готові до взаємних дій, очікували вирішення суду. Суди обидвох держав вирішили покінчити справу мирним способом і ухвалили, що ірляндець мусить заплатити американцеві гроші за свиню. Але це не розв'язувало справи приналежности острова. Тоді уряди ЗДА і Канади звернулись до незаінтересованих чинників і запропонували німецькому кайзерові Вільгельмові бути за арбітра. І тільки року 1872 справу остаточно розв'язано, бо кайзер вирішив, що острів належить таки З'єдиненим Державам. Тепер уже мало хто пам'ятає про свиню, яка за малим не спричинилась до війни.

Президент підписав закон про допомогу лікарським і дентистичним школам

Вашингтон. — Президент Кеннеді 24-го вересня з „великим вдоволенням" підписав закон, згідно з яким федеральна скарбниця видасть впродовж найближчих трьох років $236,400,000 на допомогу лікарським і дентистичним школам та на допомогу студентам, що будуть навчатися в цих школах. Цей закон ухвалив цього року 88-ий Конґрес, хоч подібні законопроєкти не могли дочекатися схвалення від 1950-го року. Президент звернувся з цим проєктом до Конґресу тому, що існує великий брак лікарів і дентистів. Цей закон допоможе коло 10.000 студентам впродовж трьох років дістати допомогу до $2,000 та закінчити студії, і вможливить збудувати нові медичні та дентистичні школи і змодернізувати деякі дотеперішні.

Зі спорту

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР НА „СОЮЗІВЦІ"

В суботу і неділю, 28 і 29 вересня, відбудеться на „Союзівці" відбиванковий турнір дружин жінок і чоловіків за Чаші „Союзівки". Початок турніру в суботу о год. 11.00 рано. Проводитиме турніром ланковий відбиванки СУАСТ-Схід д-р М. Снігурович.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Тризуб" — „Інтер Клюб", змагання за першість Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 29-го вересня о год. 2.00 по полудні на грищі при 29-ій та Камбрія вулицях у Філядельфії.

УСК Ню Йорк — Джуліяна Ф. К., змагання за першість „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу ,відбудуться в неділю, 29 вересня, о год. 3.00 по полудні на грищі Айнтрахт Овал при 20 Евню та 37-ій Вулиці в Асторії, Н. Й.

„Чорноморська Січ" — „Гакоах", змагання за першість Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 29 вересня, о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню в Нюарку. Передзмаг дружини аматорів о год. 1.00.

„ТРИЗУБ" — МАДЯРСЬКИЙ С. К. 5:2 (2:1).

Філядельфія, 22 вересня. — Мадяри з Ню Бронсвіку приїхали на відплатні змагання в скріпленому складі, що зразу було помітним, бо аж в 23-ій хвилині „Тризуб" міг занотувати ведення. Ворота впали зі швидкої гарної акції, яку викінчив Яковина. Посилені наступи мадярів принесли п'ять хвилин пізніше вирівняння зі стрілу Ґайслінґера. Після цього гра набрала емоції і треба було ждати в напруженні дванадцять хвилин, заки Манджіні підвищив вислід з трудного кута.

У другій півгрі мадяри знов взялися до діла. Вони просувалися вперед, полягаючи на сильних викопах до переду з розрахунком на прориви. В одному з таких проривів цей самий Ґайслінґер вирівняв. Прийшли знов напружені акції. У 67-ій хв. „Тризуб" провів продуману дію, в якій В. Чижович стрілив притомно ворота. Не можемо однак простити йому одної стовідсоткової нагоди, коли він хотів стрілити так, щоб прорвати сітку і минув м'ячем лівий стовп воріт, замість вбігти з м'ячем до сітки, коли воротар був у вибігу майже на лінії одинадцятки. В 70-ій хвилині Ферейра дав змогу півторатисячній публіці легше відітхнути, коли здобув четверті ворота сильним стрілом під поперечку. Десять хвилин пізніше Нога устійнив вислід дня із сольового заграння, закінченого сильним стрілом з віддалі 30 метрів.

За виїмком оборони, яка не була цим разом на висоті свого завдання, решта тризубівців заграла дуже добре. Суддя Каллаган не мав трудного завдання, бо обі сторони грали чисто на радість приявних і глядачів на телевізії. Склад „Тризуба": Варварюк (Свич), Фіґирейда, Е. Чижович, Кравець, Бородяк, Ілай, Нога, Манджіні, Ферейра, В. Чижович, Ахінко (Яковина). Резерва: Скат, Радзібаба і Скульський.

Наступні змагання „Тризуба" з „Інтер Клюбом 29-го вересня у Філядельфії будуть теж передавані на телевізійній програмі фірми „Шмід'с", на стації NBC, до якої варто б звертатися листами з подякою за це.

Яр. К-ий

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ" 2:1.

Нюарк, 22 вересня. — Молода дружина „Чорноморської Січ" виявила в цій зустрічі Американської Футбольної Ліґи багато завзяття і після твердої та рівнорядної гри зуміла вивести зі змагань дві точки. Пописалися лінії помочі та оборони і два лучники нападу. Найслабшими показалися обидва крилові, в яких старт до м'яча, орієнтація та точність подач не вдоволяли. Стрілець перших воріт, Савицький був найбільше пробоєвим напасником, хоч зробив декілька промахів. Здобуті ворота були доказом його швидкої орієнтації. Другі ворота стрілив Саварин з карного за руку оборонця поляків. Дружині „Чорноморської Січі" все ще треба доброго та систематичного тренінґу, щоб вона могла числити на місце в першій чвірці Ліґи і цим самим на аванс до нової найвищої кляси футболу на Сході, **Великої Дванадцятки** Східньої Конференції.

Перебіг змагань не заповідав у першій півгрі перемоги січовиків, бо поляки частіше підходили під ворота „Січі". Образ гри значно змінився в користь українців після воріт зі стрілу Савицького у 25 хвилині. В одному з багатьох наступів на польські ворота в другій півгрі суддя подиктував карне за руку оборонця і Саварин здобув з нього другі ворота. Одинокі ворота до „Січі" впали в часі контузій Павлишина, Поноса і Черемхи. Після цих воріт „Січ" підкріпила дефензиву і видержала вислід до кінцевого свистка.

Склад „Чорноморської Січі": Голуб, Саварин, Черемха, Каздоба, Павлишин, Понось, Чайка, Снилик, Мушак, Савицький, **Кіндратів**, був вповні український і тільки в резерві крім Бренича були на складі чужинці Льоренцо і Сільва.

в. с.

„ЛЕВИ" — „ОЛІМПІКС" 1:2 (1:1)

Шикаґо, 15 вересня. — В других змаганнях осіннього сезону стрінулися „Леви" з найкращою тепер дружиною Вищої Дивізії, яка імпортувала змагунів з Ґреції. „Леви" були підсилені змагунами з Канади та з Шикаґа, щоб здобути цінні точки для вдержання дружини у Вищій Дивізії. Змагання були гарні, швидкі та завзяті і до 87-ої хвилинни нерішені. Певним легкої перемоги грекам протиставили „Леви" дуже добру і жертвенну гру та нічим не уступали противникові. Рахунок воріт відкрили **греки** вже в 9-ій хвилині, а в 30-ій хвилині Анатоль Бахір здобув вирівняння прекрасним стрілом з крила у віконце. В другій півгрі гра прибрала на скорості і Кашуба та оборонці мали багато праці з наступами греків. Греки стрілили у 87-ій хвилині переможні ворота з вільного з 15-ти метрів, коли „Леви" похибково не зробили перед воротами муру. Склад „Левів": Кашуба, Буцей, Келлі, Скороход, Терлецький, Караван, Крат, Скочиляс, А. Яворський, Крук Бахір, Лоско, Андрушко і Мелешко.

У передзмагу резерва „Левів" **програли** з резервою „Олімпікс" 3:6. Ворота для „Левів" здобули: О. Хринівський 2 і Володимир Бахір 1.

Юнаки „Левів" розгромили юнаків сербських „Ютс" 6:0, на які зложилися ворота: А. Дежурка — 3, О. Ванаха — 2 і одні Тахтаула. По цій перемозі юнаки „Левів" зайняли друге місце Південної Дивізії Юнаків. Юнаки „Тиґрів" з Борнсайду перемогли юнаків „Крил" 2:1 і це пересунуло „Крила" з першого на третє місце.

Зустріч доросту „Левів" і „Крил" закінчився перемогою левенят 3:2. Ворова для „Левів" стрілили: Парух 2 і Ковалевич 1, а для „Крил": Мазуркевич і Нестор Попович.

Сумівські „Крила" перемогли „Вандерерс" 2:0 і це поруч програної їх суперника „Блискавиці" 0:4 з „Атласом" закріпило „Крила" на першому місці Першої Дивізії Південь з трьома точками різниці.

Петро Головатий

ІНЖ ЛЕВ БЛОНАРОВИЧ ЧЕМПІОНАТ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ

Цьогорічний віце-мистець СУАСТ — Схід в шахах, інж. Лев Блонарович, здобув цього року вже втретє знання шахового першуна стейту Ню Джерзі. Раніше був інж. Л. Блонарович чемпіоном стейту в роках 1955 і 1956. В цьогорічних „відкритих" першостях Ню Джерзі, які відбулися в кінці тижня, зв'язаного зі „Святом Праці", взяло участь 159 шахістів, в тому багато гостей з інших стейтів, які грали поза конкурсом. Серед учасників було 12 майстрів та сеньйорів майстрів гри в шахи. Інж. Л. Блонарович закінчив турнір вислідом 6:1, який дав йому поділене 3—4 місце. Тому однак, що на двох перших місцях опинилися позастейтові шахісти, а саме Ґілден з Вашинґтону і Фоєрштайн з Ню Йорку, яких висліди були 6½ : ½, стейтову першість Ню Джерзі здобув інж. Лев Блонарович, як найвищий в турнірі мешканець цього стейту.

О. П.

ВИСЛІДИ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

УСК Бріджпорт виграв мистецькі змагання „А" кляси Футбольної Ліґи Стейту Коннектикат з італійською дружиною „Бальнеа" з Гартфорду з рахунком 2:0.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграв на виїзді в Бріджпорті з дружиною УСК Бріджпорт „Б" 4:1. Це мали бути мистецькі змагання „Б" кляси, але через брак виказок змагунів розіграно їх як товариські.

УСК Гартфорд, який відновив діяльність футбольної ланки, програв ліґові змагання „Б" кляси з португальською дружиною „Люзітано" на виїзді в Ладлов. Вислід програної 1:7.

М. Я.

НЕЛСОН А. РОКЕФЕЛЛЕР У РИМІ

Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер з дружиною перед церквою Трініта деі Монті в Римі. Під час свого перебування в столиці Італії губернатор Рокефеллер був на авдієнції в Папи Павла VI. Ця авдієнція викликала деяку констернацію в католицьких колах з огляду на недавній розвід і поновне одруження Рокефеллера. Дружина Рокефеллера в авдієнції участи не брала.

Рідшають ряди...

(Помер союзовець Григорій Гарасим)

В неділю 25 серпня був прекрасний соняшний серпневий день. Після співаної Служби Божої в церкві Пресвятої Богородиці на середньому півдні Шикаґо затримався традиційно гурт знайомих, щоб поділитись пікніковими плянами, споминами із пройдених вакацій та **іншими** справами. Приєднався до них життєрадісний та усміхнений ветеран УНС п. Григорій Гарасим. І перед ним було багато плянів. Хоч і змучений довго тривалою хворобою серця та іншими недугами, що ідуть в парі з літами, він старався оминути ці теми про недуги, медицину та лікарські візити, а цікавився життям малої нашої громади, а найбільше діяльністю 220 Відділу УНС, в який він за час свого життя вложив багато праці.

„Зайду до вас, якщо можна в середу, та принесу ще деякі приналежності нашого відділу, щоб вкласти їх до архівної шафи" — він говорив мені, знаючи, що в той день я вільний від праці. І коли в середу я вичікував п. Гарасима, відізвався телефонічний дзвінок, а по нім передано мені сумну вістку, що Григорія Гарасима **немає** більше в живих. Невблагана смерть перервала трудолюбивий шлях його життя. Несподіваний розрив серця покінчив його земну дорогу, забираючи його туди, де нема турбот і страждань — у вічність...

Уродженець Галичини, коротко після приїзду до ЗДА, зрозумівши великі завдання, цілі та значення УНС, він вступив в ряди цієї організації та включився в активну працю. Свою активність почав в 1929 році. Головно концентрує свою працю над організуванням нового членства, а тісна співпраця з церковними та громадськими установами була йому допоміжною.

Оцінюючи його труд та організаційні здібности члени 220-го відділу вибрали його вкоротці на фінансового секретаря і на тому пості покійний із малими перервами перебував близько 22 років. В тому часі був також обраний чотири рази на делеґата на головні конвенції УНС, що проходили в різних більших містах ЗДА.

І коли в суботу 31 серпня востаннє посувалась сумна похоронна колона на цвинтар св. о. Миколая, густий гурт рідних, близьких, а головно членів 220 Відділу та 6 ветеранів союзовців, які несли тіло покійного, — супроводив його на останній спочинок. В церкві о. парох Феціца попрощав покійного як примірного парохіянина, а головний радний УНС п. Тарас Шпікула у глибокому жалі прощав його від імени УНС, Окружного Комітету УНС та 220 Відділу, для якого покійний вложив так багато труду та енергії. Вічна пам'ять тобі, дорогий члене УНС, хай земля американська буде Тобі легкою!

Після сумного похорону п. Тарас Шпікула попросив від імени дружини померлого присутніх на традиційні поминки в союзовому Домі на середньому півдні Шикаґо. І тут серед спогадів про покійного, про які багато згадав близький приятель та ветеран відділу п. Г. Гаврилюк, висунув Т. Шпікула шляхетну думку, а саме скласти по можливості хоч малий даток на українських інвалідів. Присутні оцінили гідно цю пропозицію, а збірщики в особах пп. Блідого, Слободяна та Гаврилюка начислили суму 87 дол. від щедрих жертводавців.

Склали на українських інвалідів: К. Гарасим $ 10.00. По $ 5. Т. Шпікула, Г. Гаврилюк, М. Босий, Е. Блідий, П. Степушин, П. Зеліско, А Подольчак. І. Юськів $ 3. По $ 2. А. Трусяк, М. Ковалишин, В. Сніданко, Л. Меселко, М. Стессіка, П. Слободян, Пітула, М. Канюк, І. Пачовський, П. Ґут, І. Мелінишин. По $ 1. Д. Кошіль, П. Світенкі, Т. Гримак, М. Болехівський, В. Кучерепа, М. Заяць, І. Пасловський, С. Шалько, П. Гладка, В. Зімбровський, С. Париш, А. Семендек, Д. Ґізовський, Т. Андрушко, В. Савітськи, Е. Таранди. А. Кіселек. **Разом** $ 87.00.

Іван Мелінишин,
секретар 220 відд. УНС.

Українська хроніка

● **Нюйоркський Відділ ОбВУА** започатковує післявакаційний сезон своєї діяльности Сходинами Членів, що відбудуться у найближчу суботу, 28-го вересня ц. р. в горішній залі Літературно - Мистецького Клюбу, при 149 Друга Евню в Ню Йорку. Доповідь прочитає інж. Захар Івасишин на тему: „Чінґіз-Хан. Монгольська імперія. Битва на річці Калці 1222 р. та її наслідки". Початок о год. 7-ій вечора.

● **Клюб Круглого Стола в Ню Йорку** влаштовує в п'ятницю 4-го жовтня 1963 р.., о год. 7:15 вечора, в залі Українського Інституту Америки, 2 Іст 79 вулиця в Ню Йорку доповідь на тему: „Думки про пресу", що її виголосить Ростислав Хом'як, б. редактор „Українського Тижневика". Після доповіді дискусія.

ТАРЗАН, ч. 5114. В селі Нґота.

Носіїв подарунків завели до села Нґота, де їх привітала товпа розлютованих мешканців, які насміхалися.

Обидва араби нагло завагалися. — Ми не можемо змішатися з тією зграєю собак, — сердито сказав один.

Тарзан знизав плечима, а тоді взяв скриньку з біжутерією. — Гаразд, П'єре, це наш обов'язок, ходім!

Посмертні згадки

СЕМЕН МІСТУРАК, член Т-ва Запорозька Січ, Відд. 388 УНСоюзу в Честері, Па., помер 8-го серпня 1963 р. по тяжкій недузі на 77 році життя. Покійний походив з с. Оролів, пов. Дрогобич, Україна. Полишив в смутку 3 синів Івана, Петра, Михайла, 1 дочку Степанію і 11 внуків. Похорон відбувся 13-го серпня з похоронного заведення до Укр. Прав. Церкви Успіння Преч. Діви Марії, при великій участи родини, членів Відділу і громади УНДому. Покійного похоронено на Lawn Craft Cemetery. Вічна Йому Пам'ять!
Є. Воловняк, секр.

ДЕОНІЗІЙ МУШИНСЬКИЙ, член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Миш. упокоївся в Бозі, дня 18-го серпня 1963 р. на 60-му році життя. Покійний родився в с. Купчинці, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Маланію, 2 доньки Оксану і Лесю, 4 сестри Софію в Австралії, Ірину, Стефанію і Ярославу в Україні і 2 внуки. Похорон відбувся в середу 21 серпня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. І. Хрестителя, при участи рідні, членів Б-ва та знайомих. Тлінні останки Покійного спочивають на цвинтарі Holy Sepulchre, Southfield, Миш. Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

ТЕОДОР ТАНІН, довголітній член 103 Відд. УНСоюзу в Мілвокі, Віск., помер 18 серпня ц. р. Покійний був предсідником 103 Відд., щиро працював для Товариства та УНСоюзу, в церковній громаді та був жертвенним на народні цілі. Похорон відбувся 22-го серпня 1963 р. з похоронного заведення до Кат. Церкви св. Михаїла, відтак на цвинтар Голі Крос, при великій участі родини, членів Відділу і знайомих. Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ГРОГОРІЙ МИСЬКО, довголітній член 504 Відд. УНСоюзу в Лімінґтоні, Онт., Канада, помер 20-го серпня 1963 року на 65 році життя. Покійний походив з с. Тяглів, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Таню, сестру Ксеню зам. Кушнір. Похорон відбувся в п'ятницю, 23 серпня з церкви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар Lakeview, при участи родини, членів Відділу і приятелів. Покійний також був членом Укр. Національного Об'єднання та Укр. Стрілецької Громади. Вічна Йому Пам'ять!
Управа